

Illúziót kergetünk

Állásfoglalás az agroüzemanyagokról

A bioüzemanyag kifejezés használata véleményünk szerint nem szerencsés. A „bio” előtag leginkább a vegyszermentességre, környezetkímélő termékre utal, ami legkevésbé sem jellemzi a nagyüzemi, monokultúras mezőgazdasági üzemanyag termelést. Az agroüzemanyag kifejezés jobban fedi a valóságot, nem félrevezető.

Az agroüzemanyagokra való átállás véleményünk szerint csupán egy illúzió. Sokan úgy tekintenek az agroüzemanyagokra, mint amelynek révén zöld lesz az autózás. Ez sajnos elérhetetlen.

Az agroüzemanyagok termelése nagyon területigényes. A 8 százalékos bekeverési részarány megtermelése a hazai termőföldek 16–17 százalékát igénybe venné. Már ennél jóval kevesebb termőterület átállítása agroüzemanyag-alapanyag termelésére is jelentős áremelkedést idézett és idéz elő itthon az élelmiszerek körében. Értelemszerűen, ahol agroüzemanyagot termelünk, ott nem tudunk élelmiszert termelni. A Harmadik Világban pedig, ahol egyébként is szegénységben él a lakosság nagyobbik része, az élelmiszerek drágulása elviselhetetlen körülményeket teremthet (ezt látványosan szemléltették nemrég a mexikói „tortilla tüntetések”). Egyébként sem hisszük, hogy a napi 1 dollárból élő több milliárd földlakó örülne annak, hogy a fejlett országokban picikével zöldebb az autózás.

Az agroüzemanyagoknak, csakúgy mint a fosszilis tüzelőanyagoknak, globális piaca van. A Hollandiában tankolt „zöld dízel” származhat akár az indonéz őserdők helyére telepített palmaolaj ültetvényekből is. Így is történt pár éve. Nem lehet megakadályozni, hogy a fejlett országokban jelentkező hatalmas üzemanyag-igényt ne brazil cukornádültetvényből származó agroüzemanyaggal elégítsék ki. A agroüzemanyagok iránti növekvő igény következtében még gyorsabban tűnnek el az őserdők, a természetes területek.

Magyarország viszonylag kedvezőbb helyzetben van, hiszen néhány évente ismétlődő az élelmiszer-túltermelésünk. Kérdés, hogy az éghajlatváltozás (időjárási szélsőségek) nem „oldják-e meg” maguktól a túltermelést. A túltermelés helyett azonban vissza lehetne adni a szántóterületeket a természetnek, illetve helyenként célszerű lehet decentralizáltan agroüzemanyagot termelni a helyi energiaszükséglet biztosítására. Ezzel a szelíd szemlélettel szembemegy a valóság. A közeljövőben megvalósítani tervezett agroetanol- és agrodízelyártó üzemek gabona- és olajosmagigénye már most meghaladja a termelt élelmiszerfelesleget.

Az agroüzemanyagok térnyerése az államháztartásra nézve is jelentős kockázatot jelent. Míg a hagyományos üzemanyagokat jelentős adó terheli, addig az agroüzemanyagok termelését jövedékiadó-kedvezményekkel támogatják. A 8 százalékos agroüzemanyag részarány elérése évi 25 milliárd forinttal növelné a költségvetési hiányt.

Illúziót kergetünk, ha azt hisszük, hogy az autók „zöld benzinnel” fognak járni. Ehhez nincs elég földterület. Véleményünk szerint a szántóföldi növények túltermelésének egy részét át lehet irányítani agroüzemanyag termelésére, de ez a jelenlegi tendenciák alapján már amúgy is be fog következni.

Üzemanyagot elsődlegesen mezőgazdasági melléktermékekből, hulladékból kellene előállítani, decentralizált, kisebb üzemekben. Fontos az is – többek között a szállítási távolságok csökkentése érdekében –, hogy a „termény” alapú üzemanyagot abban a térségben használják fel, ahol az alapanyag keletkezik. Vagyis a munkanélküliségtől sújtott, alacsony jövedelemtermelő képességű vidéki térségek talpraállításának lehet ez az egyik eszköze: „termény” helyett ezentúl magasabb hozzáadott értékű, nagyobb piaci árú „terméket”, energiát állítsanak elő saját szükségletükre. A megtermelt mennyiséget a mezőgazdaságban és a tömegközlekedésben lenne célszerű felhasználni.

Az agroüzemanyagok erőtetése a világon mindenhol emeli az élelmiszerek árát, és az őserdők és a még meglévő egyéb természeti értékek rovására megy. Amit nyerünk a réven, annak sokszorosát veszíthetjük el a vámon.

Budapest, 2007. szeptember 26.

Levegő Munkacsoport

A Levegő Munkacsoport néhány korábbi anyaga a témával kapcsolatban:

<http://www.lelegzet.hu/archivum/2000/01/0247.hpp>

<http://www.lelegzet.hu/archivum/2000/01/0258.hpp>

<http://www.lelegzet.hu/archivum/2000/05/2283.hpp>

<http://www.lelegzet.hu/archivum/2001/12/2408.hpp>

<http://www.lelegzet.hu/archivum/2006/04/3439.hpp>